

OP HET WAD

Informatie: Vogels

Steltlopers:

scholekster

Scholeksters danken hun naam aan het zwart-witte verenkleed. Ze worden ook wel bonte piet genoemd, bont door hun veren en piet naar het geluid dat ze maken. Scholeksters zijn echte druktemakers. Als je een groepje scholeksters ziet, hoor je vaak ook het kenmerkende tepiet-tepiet-geluid. Zelfs 's nachts herken je een overvliegende groep aan dat geroep. Scholeksters houden van mosselen en kokkels. Het zijn heel sterke vogels. Het zijn de enige steltlopers die een dikke kokkel kunnen openbreken.

tureluur

Je kunt er tureluurs van worden, van de eindeloos herhaalde zang van deze vogel in het voorjaar. Hij roept duizenden keren zijn naam. De tureluur is een weidevogel die ook regelmatig op kwelders en op het wad te zien is. Ze broeden in Nederland op vochtige graslanden en langs slootkanten. De grootste aantallen zijn in augustus en september te zien. Daarna trekken de vogels naar het zuiden om te overwinteren in het Middellandse Zeegebied. In deze periode is Nederland overigens niet tureluur-vrij. Tureluurs die in IJsland broeden komen in Nederland overwinteren

wulp

Het is niet moeilijk om een wulp te herkennen: 'De wulp wijst met zijn snavel naar zijn gulp'. Die lange omlaag gebogen snavel is van verre te zien. En als je de wulp niet goed op het oog kunt herkennen, dan zeker met je oren! Het geluid van deze vogels is niet te missen, een soort jodelende triller. Wie het eenmaal kent zal het niet snel vergeten.

rosse grutto

In de zomer is het mannetje van de rosse grutto veel roder dan de gewone grutto, vandaar de naam. In de andere jaargetijden is het moeilijker om de twee grutto's uit elkaar te houden, maar de rosse is kleiner dan de gewone en de snavel buigt net iets meer omhoog. Rosse grutto's zijn echte trekvogels. Twee keer per jaar reizen ze meer dan 4000 kilometer tussen hun zomer- en winterverblijf. De Waddenzee is een tankstation voor deze wereldreizigers. Hier rusten ze even uit en eten ze zich rond voordat ze weer verder trekken.

lepelaar

Met hun lepelvormige snavel, helder witte verenkleed en lange waadpoten zijn lepelaars een elegante verschijning. Ze 'lepelen' het voedsel uit het water door hun snavel heen en weer te bewegen. Er broedden in 2011 zo'n 2300 paren in Nederland, waarvan de ruime meerderheid op de Waddeneilanden. Lepelaars broeden bij voorkeur op rustige plekken, niet veel verder dan 50 kilometer van de plaats waar ze voedsel kunnen vinden. 'Rustig' wil in dit geval vooral zeggen, liefst buiten bereik van roofdieren.

Ganzen:

rotgans

Stel je voor, je hebt maar twee maanden om een nest te bouwen, eieren uit te broeden en je jongen groot te brengen, voordat je eten weer onder een dik pak ijs en sneeuw verdwijnt. Dat is zo ongeveer wat paartjes rotganzen meemaken als ze elk jaar tot ver voorbij Spitsbergen naar het schiereiland Taymir, in Noordoost Siberië vliegen. Als bij aankomst de toendra te koud blijkt kunnen ze geen nest maken en hebben ze de reis van 4500 kilometer voor niets gemaakt. Na het broedseizoen gaan ze maar weer terug naar het waddengebied, om de winter op een minder barre plek door te komen.

brandgans

Deze stoere ganzen broeden in onherbergzame gebieden in het hoge noorden. Ze leggen hun eieren op richels, hoog van de grond, waar roofdieren niet kunnen komen. Omdat de kuikens nog niet kunnen vliegen, moeten ze na een tijdje uit hun nest van de kliffen springen. Door de rotsige ondergrond overleven niet alle kuikens deze beproeving. Sinds het einde van de vorige eeuw broeden er steeds meer brandganzen gewoon in Nederland. Dit zou begonnen zijn met verwilderde tamme vogels.

Eenden:

eidereend

Eiders zijn stevig gebouwde eenden met een grote wigvormige snavel. In combinatie met hun platte kop zijn ze gemakkelijk te herkennen. De mannetjes vallen extra op door hun opvallende verenkleed en het kenmerkende loeiende geluid. Eiderdons is het beste ter wereld. De vrouwtjes stofferen er hun nest mee, mensen op IJsland verzamelen het om er dekbedden en kussens mee te vullen.

bergeend

Bergeenden zitten qua formaat tussen eenden en ganzen in. Van een afstand lijken ze zwart met wit, maar ze hebben juist veel kleuren. De mannetjes en vrouwtjes zien er hetzelfde uit, alleen hebben de mannetjes een knobbel op hun snavel. Ze zorgen ook allebei voor de jongen, daarin lijken ze op ganzen. Bergeenden houden van modder. Wroetend in het slib zoeken ze naar iets te eten, zoals wormen of slakjes die in de bodem leven. In een koude winter sterven veel bergeenden van de honger. Dan kunnen ze daar niet meer bij hun voedsel.

smient

De smient is de enige eend die kan fluiten. Niet echt, maar het 'wieuw wieuw' van de mannetjes klinkt als een fluitje. Smienten zijn echte graseters. De vogels grazen 's nachts, bij voorkeur op natte weilanden. Ze slapen overdag op grote wateroppervlakken.

wintertaling

De wintertaling is de kleinste Europese eenden soort. Ze kunnen snel vliegen, met vlugge vleugelslagen. Daardoor lijkt het net of ze altijd haast hebben. In grote groepen vliegen ze vaak met onverwachte bochten en tuimelingen. Wintertalingen zijn 's nachts actief en maken veel herrie.

Meeuwen:

zilvermeeuw

Met zijn felle, gele ogen ziet de zilvermeeuw er venijnig uit. Zijn ronduit brutale gedrag draagt nog eens bij aan dit slechte imago. Ze stelen zonder schaamte het broodje uit je hand en ze worden gezien als rovers van jonge dieren en eieren. Toch is nog nooit aangetoond dat vogels of andere dieren in aantal achteruit gaan door toedoen van zilvermeeuwen. En daarnaast ruimen ze veel rommel op, op de grond gevallen ijsjes of patatjes zijn zo verdwenen.

kokmeeuw

Kokmeeuwen zijn geen moeilijke eters. Ze lusten alles, van wormen en vogeleieren tot vis. Daarnaast profiteren ze ook nog eens van menselijke afvalbronnen, zoals vuilnisbakken. Niet alle kokmeeuwen komen 'eerlijk' aan hun eten. Ze stelen wormen van steltlopers en visjes van sterns, maar ook mensen zijn lang niet altijd veilig. Een op de grond gevallen ijsje of bakje patat is gauw verdwenen in de snavel van deze meesterdieven. Kokmeeuwen kun je bijna overal tegenkomen, het zijn algemene kust- land- en stadsvogels.

kleine mantelmeeuw

Kleine mantelmeeuwen zijn, samen met de geelpootmeeuwen, de enige meeuwen in Nederland met gele poten. Het zijn neefjes van de zilvermeeuw, maar ze hebben een veel donkerder mantel. Kleine mantelmeeuwen leven van allerlei soorten voedsel, zowel planten als dieren. Ze volgen graag vissersschepen om het overboord gegooid afval op te pikken. Verder eten ze graag vissen, die aan de oppervlakte van de zee komen, zoals zandspieringen.

stormmeeuw

Stormmeeuwen zijn kleiner dan zilvermeeuwen. Doordat ze zwarte kraalooogjes hebben, zien ze er een stuk vriendelijker uit. Toch hebben ze dezelfde meeuwenstreken als andere meeuwensoorten. Ze krijsen net zo schel en eten net zo gevarieerd, van dode tot levende dieren en van vogeleieren tot wortels, zaden en bessen.

Sterns:

visdief

Visdiefjes doen hun naam eer aan. Vliegenvlug grijpen ze kleine visjes uit het water door loodrecht naar beneden te duiken en met de buit direct weer op te vliegen. Visdieven komen veel voor langs de kust, maar ook bij meren en rivieren. Ze broeden en jagen in Nederland van eind maart tot begin november. Vaak broeden ze in kolonies. Het liefst op kwelders, strandvlaktes, lage duintjes of eilandjes, maar tegenwoordig ook op of bij bebouwing, zoals daken, industrieterreinen en parkeerplaatsen. In de winter zitten de visdiefjes in Afrika.

noordse stern

Noordse sterns zijn de kampioen van alle trekvogels. Zij trekken het verst naar het zuiden om te overwinteren, tot aan het ijs van de Zuidpool. In het voorjaar keren ze weer terug naar hun broedgebieden in het Noordzeegebied en verder noordwaarts. Dit komt neer op een jaarlijkse reis van zo'n 35.000 kilometer! Een jonge noordse stern die in de zomer van 2011 in Groningen een zendertje op kreeg vloog in 273 dagen maar liefst 90.000 kilometer. Als je bedenkt dat noordse sterns 30 jaar oud kunnen worden en elk jaar zo'n reis maken, dan vliegt deze stern mogelijk meer dan 2,7 miljoen km in zijn leven. Dat is ongeveer 3 keer heen en weer naar de maan!